

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancați nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-közt).
PREȚUL INȘERTIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicități mai dese după tarifară
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 6.)

„GAZETA“ iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 27.—Anul LXVII

Brașov, Vineri 6 (19) Februarie.

1904.

O statistică tristă.

(a) Oficiul statistic din Buda-
pesta a scos dițele acestea de sub
tipar o carte cuprindând darea de
sămăd despre numărul celor ce s'au
născut, celor ce au murit, celor ce
s'au căsătorit și al celor, ce au emi-
grat din Ungaria în cursul anului
1903.

Intocmai ca și un institut de
credit și economii, care la sfârșitul
anului publică bilanțul despre dara-
verile, ce le-a făcut și despre câștig-
gul, ce l'a avut, — așa și oficiul
statistic face contul bilanțului des-
pre mișcarea populației în cursul
anului.

Îți crește inima, când la rubri-
ca profitului unui institut de credit
și economii vezi o sumă mai mare,
câci de aici se cunoșce, că institut-
tul prosperează și starea lui este în-
florită.

Tot așa îți crește inima, când
vezi din dările de sămăd, ce le pu-
blică oficiul statistic, că numărul po-
porului se înmulțește, câci de aici
se cunoșce, că populația e voinică
și sănătoasă și țera câștigă brațe mai
multe pentru apărarea ei.

Ei bine, din cartea publicată de
curând de către oficiul statistic din
Budapesta, nu vedem de loc lucruri
îmbucurătoare. Nascările au fost în
anul 1903 cu 34.000 mai puține de-
cât în anul 1902, ér decesele au fost cu
9000 mai multe. Căsătorii încă s'au
încheiat cu mult mai puține în anul
acesta și în totă statistica nu se
vede nicăiri un spor, decât la ru-
brica pașaportelor, ce s'au liberat
în 1903 pentru străinătate. Numărul
acestor pașaporte a fost cu 16.000
mai mare decât în 1902, ceea-ce în-
semnă că numărul emigranților
s'a sporit de asta-dată cu 16.000.
Atâți omeni și-au părăsit patria,
mergând în țeri străine, cu deosebire
în America, pentru a-și câștiga bu-
cătăca de pâne, pe care nu o mai
pot agonisi în țera moșilor și stră-
moșilor lor.

Cine scie câți se vor mai în-
tôrce din acești emigranți!

Tôte foile publică rezultatul
acesta al mișcării populației sub tit-
lul: „O statistică tristă“.

Și foile au dreptate. Pentru că
un bilanț mai posomorit de cât
acesta nici că se pôte.

Un institut de credit și econo-
mii, care ar arăta în bilanțul său
un rezultat analog, ar fi aprôpe de
faliment. Ce se dicem de țera, unde
populația a ajuns pe un asemenea
povirniș? Politica economică a unei
asemenia țeri nu anunță ôre falim-
entul apropiat?

Să răspundă cei cu musca pe
căciulă!

Dér în tot rēul este și ceva
bine. Așa de pildă, din statistica
amintită vedem, că în părțile locuite
de Români, deși numărul pașapôr-
telor a fost ceva mai mare — nu-
mărul nascărilor însă este tot cel
vechiu, tot așa și al deceselor, așa
că în ce privește sporul natural al
neamului nostru, noi n'am dat în-
dărēt.

Mai réu stau în privința acesta
Ungurii, în mijlocul cărora s'a în-
cuibat de un timp încôce o bolă
mai rea decât ciurma și holera, adică
bola de a nu face decât un copil.

Până acuma se sciea despre
Sași și despre Francesi, că femeile
lor făceau numai. câte doi copii, obi-
ceiul însă de a face numai câte un
copil s'a introdus nu tocmai de mult
la Ungurii de religiunea calvină în
comitatul Baranya, de unde s'a răs-
pândit în comitatele Tolna, Fejér
și Pesta, până sus pe la Nograd,
unde începe Slovăcimea. Lăcomia
de averi îi îndemnă pe acești omeni,
de a lucra sistematic la stirpirea
neamului lor. Ei vréu să-și lase mo-
șia întregă și neștirbită urmașilor și
femeile ascultând de sfaturile babe-
lor și moșelor, întrebunțază fel de
fel de mijloce spre a împedea în-
mulțirea copiilor. Resultatul este
apoi din cele mai triste pentru po-
porul maghiar. Sunt sate întregi,

unde ulițele nu răsună de strigătele
gălăgioase ale copiilor, par-că ar fi
pustii, și învățătorul la școlă n'are
pe cine învăța carte, fiind-că lipsesc
elevii.

În mijlocul multelor necazuri,
ce ne apasă, ne servește spre mân-
găiere faptul, că poporul român se
înmulțește, ceea-ce este o dovadă
strălucită despre trăinicia neamului
nostru.

Nu ne bucurăm de loc de pa-
cotea, ce a dat peste Maghiari, cari
în privința înmulțirii au dat pe calea
racului, dér este un semn al tim-
pului, că în țiarul „Egyetértés“ de
la 14 Februarie vedem, că tocmai
d-l Hoitsy Pál este acela, care se
jeluesce de împușinarea Maghiarilor
și de obiceiul rēu al femeilor cal-
vine de prin Baranya, Tolna etc.

Cine este Hoitsy Pál?

Hoitsy Pal este un domn, care
a scris mai anul trecut o carte, în
care spunea, că nu peste mult Ma-
ghiarii vor ajunge numărul de 30
miliône și vor stăpâni Orientul până
la marea neagră.

Am vré săl întrebăm acuma
pe d-l Hoitsy, decă tot mai ține la
fantasmagoriile lui?

Brașov, 5 Februarie v.

Faima de mobilizare. De când cu
isbucnirea răboiului între Rusia și Japo-
nia, o neliniște generală se observă pre-
tutindenți. Scirile ce vin din Peninsula-
balcanică lasă a-se înțelege, că bandele
revolutionare bulgare își vor reîncepe la
primăvară acțiunea lor pustiitoare în Mace-
donia. În afară de acesta o mare încor-
dare este între Turcia și Bulgaria, amên-
dou se înarmăză din răsputeri.

Nu e decă mirare, decă se vorbește,
că monarchia noastră, de-aprôpe interesată
în Balcani, ar face și ea pregătiri mili-
tare, și cu tôte declarațiunile liniștitoare ale
ministrului afacerilor streine Goluchowski
în delegațiunea ungară, dinic se pôte
ceti în presa europenă, că Austro-Unga-
ria e pe punctul de a-și mobiliza câte-va
corpuri de armată.

Unul din diarele cele mai fruntașe
italiene, „Tribuna“ din Roma, a îndreptat
dițele acestea un atac violent contra Aus-
tro-Ungariei, pe care o învinuesce, că se
înarmăză în secret și se pregătesce pen-
tru o acțiune în Balcani. Țiarul italian
crede a scii, că monarchia noastră mobili-
săză 300,000 de omeni și primul corp de
expediție, care va consta din trupe din
Ungaria, cam 30,000, va porni în curând
din Triest spre Macedonia. „Tribuna“ din
Roma adaugă, că această informațiune o
are de la un general, care ocupă un post
însemnat în ministeriul de răboi din
Viena.

Scirea țiarului italian — dițe o foie
din Budapesta — a produs mare surprisă
în Viena, câci ea dă a-se bănui, că Italia,
„aliata“ monarchiei noastre, are spioni ini-
țiați în tainele celor din Viena. Guvernul
comun, ca să paralizeze impresia neplă-
oută ce a produs'o scirea țiarului italian-
a publicat în „Wiener Abendpost“ urmă
tôrea desmintire:

„La Bursa din Viena s'au răspândit
sciri despre pregătirile militare ale mo-
narchiei. De la loc competent suntem au-
torizați a declara, că scirile acestea sunt
luate din vânt“.

Desmintirea se referă la scirile răs-
pândite la Bursă, ea însă e dată la adresa
„Tribunei“ din Roma. Față cu această des-
mintire diarele unguresci constată, că pla-
nurile de mobilizare a corpurilor de ar-
mată din Sibiu, Timișoara și Agram sunt
gata și se pot efectua în tot momentul.

**Opinia unui consul rusesc asu-
pra situațiunei în Balcani.** Corespon-
dentul din Salonic al țiarului „Berliner
Tageblatt“ a făcut o vizită consulului ru-
sesc Demerici, pe care l'a întreat, decă
răboiul ruso-japones pôte să aibă înrîu-
rință și asupra evenimentelor din Balcani.
Consulul a răspuns, că e posibil, ca Tur-
cia și statele balcanice să credă sosit mo-
mentul de a-și măsura puterile și a-se ră-
fui. Decă s'ar întempra acesta, dișe con-
sulul, monarchia austro-ungară își va îm-
plini cu lealitate și acea parte de acțiune,
care i-ar fi revenit Rusiei, decă n'ar fi
ocupată în răboiul cu Japonessii.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Bărbatul stricat de beție.

Măranda lui moș Ștefan, a nimerit'o
rēu de tot cu măritișul. Cât de mulțumită
se simțea ea în suflet, când Ionică, fiacul
lui Ștefan Roșu, cel mai voinic și mai fru-
mos din sat, furându-i inima, îi spuse că
voiesce s'o ia de nevastă!...

Însă se scie, că „rar se întâmplă după
gândul omului“. Nu mult după însurătoare,
Ionică înhăitându-se ba ați. ba mâni, cu
Ștefan Aflorei un bețiv de frunte din sat,
a luat darul beției și el și, din omul cel
cumințe și pornit spre gospodărie, a devenit
rēul satului, un hărățagos și un moftu-
ros, de nu mai avea păreche.

Nu mai căuta șagă acuma cu Măranda
lui cea frumoasă, nu-i mai vorbea vorbă la
locul ei, ci căți-i diulica de mare trăsnea
și plesnea și pentru ori-ce lucru de nimica
o lovea cu palma.

— „Of! și of! nu sciu ce să mai fac;
încotro să mai apuc, m'o mântuit, mi-o

scos per! albi, nu altă ceva“. Acosta îi era
vo ba Măranda cătră cine se întâlnea.

— Să-ți păzesc gura, draga mea, îi
dișe, mătușa Stanca, și se te porți cu el,
ca cu un ou, spre a nu-ți puté găsi nici o
vină și se veți ce-o să mai facă.

Se scie însă că bețivului — totuli-se
arată în rēu.

Într'o di, Ionică plecă des de dimi-
nētă la crășmă și doi lei, pe care Măranda
ii câștigase muncind cu ziua, îi bēu, până
ajunse sôrele la chindie. Inebunit de atât
rachiu, spirt, ce turnase întrênsul, pe sto-
macul gol, umbra mătăhând prin crășmă
ca un dobitoac, și mereu dișea:

— Ah! Mărando! Ah, Mărando! ce
am să te ferie când oi veni acasă și n'oi
găsi „ciulama“ să mănânc.

Mătușa Stanca, care din întâmplare
era și ea în crășmă, alergă în fuga mare
și i spuse bieteii femei ce dișe bărbatul său,
fiind beat mort.

În grabă Măranda prinde un puiț, îl
taie și îl face ciulama. Aruncă ceonul de
mămăligă pe foc și cu făina cernută gata
pândea cu ochii spre crășmă, ca să vadă

când o porni acasă, ca astfel să fie gata
la venirea lui; făcea mare gălgăie și strica
totul din casă, decă ar fi găsit mămăliga
nu gata, séu rece.

Cum ajunse pe la ușe, începă a
striga:

— Gata mănăcarea, Mărando?...
— Gata Ionică!
— Mămăliga-i caldă?...
— Da! Chiar acuma am turnat'o!
— Bun!... Hei acuma să te ved!
„Ciulama“ mi-ai făcut?
— Da! deși nu mi-ai spus, dér eu
ț'am făcut.

— Hm!... Hm!... morăia ca un urs
și nu scia de ce să se agațe.

Se puse la masă, mănăcă cât mănăcă
bodogăind ca un nebuu, în vreme ce
Măranda sta vecinic în picioare lângă masă
cu ochii ei senini și albaștri ca cerul lim-
pede, plini de lacrimă, privind cu duioșie
pe Ionică al ei, care când o ceruse de
nevastă, era înalt și frumos ca bradul dela
munte, ér acuma din cauza beției devenise
urit și slab de îi scăpărai în fălci ca în-

tr'un amănar, având privirea de om sél-
batic.

— Nevastă!... strigă c'un ton sél-
batic.

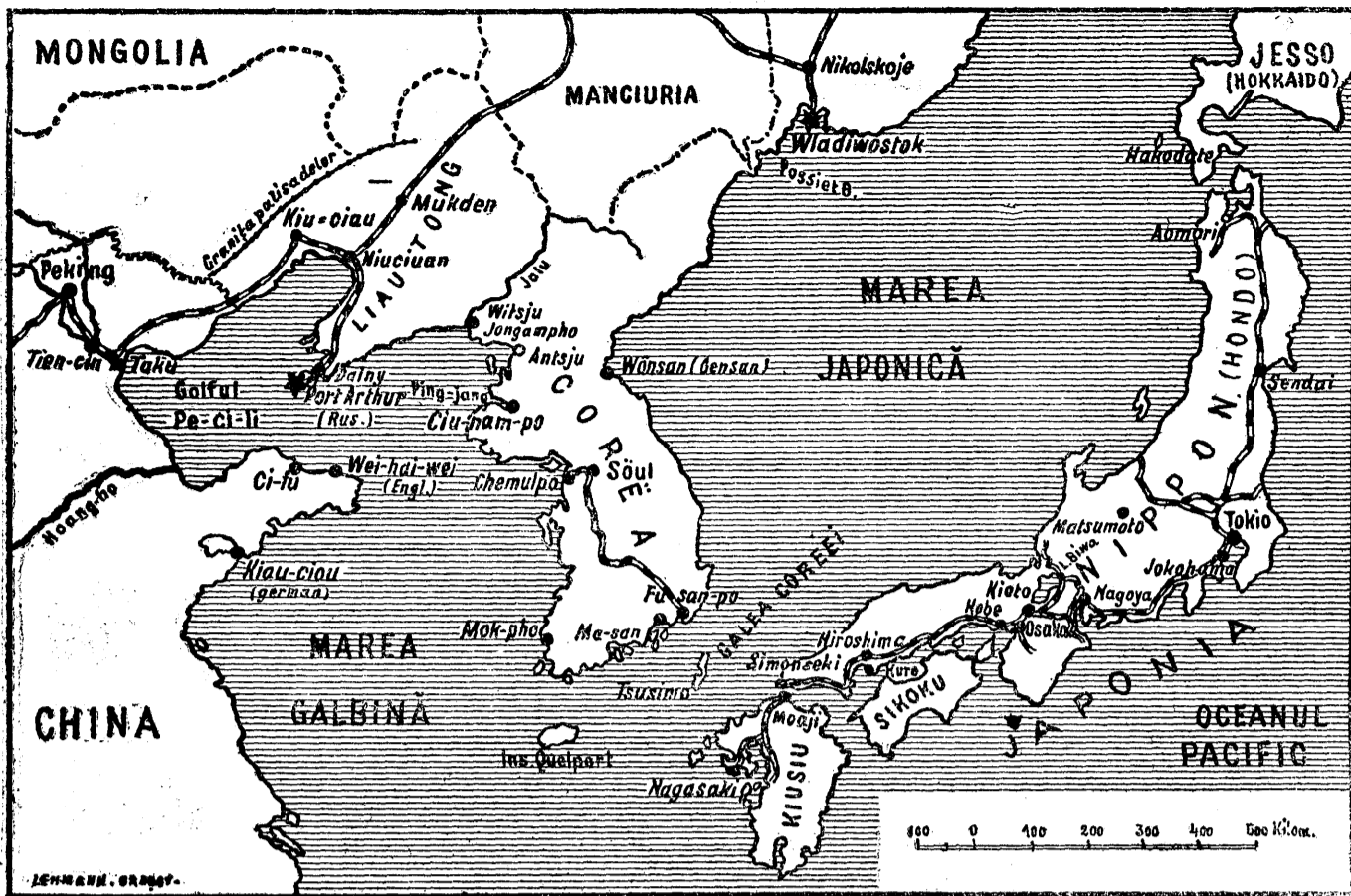
— Ce vrei Ionică!
— Ce vréu?... așterne-mi pe prispă un
țolic, să dorm afară la rēcôre.

Era timp de vară. Tôtă lumea muncea
la câmp, numai Ionică bețivul și cu Ște-
fan Aflorei, alt bețiv, stau tolanți pe prispă
ca nisce nemernici.

Dormi dus până în séră, horăind în
mod înfricoșat și tocmai într'un târziu se
trezi.

— Nu sciu unde să scriu, dișe Măranda,
c'am scăpat nebatută de data asta, fără să
se gândescă sêrmăna, că o aștepta o bătae
mai rea ca nici odată.

Când se deșteptă din somn, întunere-
cul cuprinsese tot satul și, când căscă ochii
uitându-se în sus, veđu pe cer mii de stele
având în mijlocul lor luna frumoasă și mare
cât o față de arie. Cum se uita așa pe
ceriu, buimac încă de bețură, își opresce
vederea asupra unei grămeđi de stele ce
era taman de-as upra sa, și înce p u a strig

Răsboiul.

Sunt zece zile de când s'a dat la Port-Arthur prima lovitură de tun din partea flotei de război japoneze, prin ceea ce s'au deschis în faptă inamicitățile între Rusia și Japonia. De atunci și până azi multe s'au scris și s'au vorbit despre războiul din Asia răsăritenă, riuri de cernelă s'au secăt în colónele gazetelor din lumea întreagă, s'au cheltuit sume enorme cu telegramele ce comunicau sciri de pe teatrul războiului, din care însă partea cea mai mare s'au dovedit pure invenții și născociri ale fantasiei unor reporteri, cari își fac meserie din a scorni vești cornurate și a-le da marelui public să se „distreze” cetindu-le.

S'a spus despre Japonese, că au făcut minuni cu flota lor la Port-Arthur, unde ar fi nimicim mai multe vase de război rusești; tot așa la portul corean Chemulpo și în alte puncte pe mare. În urma scirilor acestora lumea începea să creadă, că s'a sfârșit cu puterea Muscalului în Asia răsăritenă și că n'a mai rămas, decât ca Rusiei să i-se dea lovitură de grație și pe uscat.

După câte va zile însă veștile asupra evenimentelor ce s'au petrecut, de la 8 Februarie încôce, în marea Galbenă, sunt mai puțin alarmante și prezintă lucrurile în colorii mai verosimile. Se constată anume, că în noaptea de 8 spre 9 Februarie o flotă japoneză, constând din 15 vase de război, a pornit din portul japonez Nagasaki asupra pozițiunii flotei rusești din fața portului rusec Port-

Arthur. Atacul s'a dat prin surprindere, căci deși Rusii se temeau de atacul Japoneseilor, totuși ei nu credeau, că are să se întâmple atât de curând. Eță ce spune corespondentul unui ziar engles, care se afla în Port-Arthur:

La început 6 vase torpilóre japoneze s'au apropiat la o depărtare de 1/2 kilometru de vasele rusești, fără ca Rusii să le fi recunoscut, deoarece lumina și signalele de pe vasele japoneze erau asemenea luminei și signalelor de pe vasele rusești, și au început să le bombardeze așa, că trei vase rusești au putut scăpa de scufundare numai retrăgându-se grabnic în port. Rusii au răspuns viu cu focuri din tunuri, în urma cărora trei torpilóre japoneze abia au reușit să se refugieze, ér unul s'a scufundat.

În dimineața zilei de 9 Februarie 15 vase de război japoneze, postându-se în ordine de bătae, au reluat atacul. Rusii s'au așteptau cu 13 vase mari de război sub comanda amiralului Stark. Bateriile rusești de pe țărm începură lupta îndată ce flota japoneză apărură la orizon. De pe vasele japoneze sburau grante grele asupra orașului. Din casarme eșiseră regimentele, ca să se opună unei eventuale încercări de debarcare a Japoneseilor. Vasele japoneze navigau în direcție apusénă, descărcând din când în când tunurile asupra flotei rusești, care eșise la depărtare de 2 chlm. în largul mării. N'a fost vr'o manevră deosebită, ci neîntrerupte pușcături din tunuri de ambele părți. La 12 ore din zi lupta a încetat. Japoneseii s'au retras spre miază-zi după ce au pierdut un mare vas de război și un crucișător. Vasul rusec „Novik” a urmărit o canonieră japoneză, pe care a și cufundat-o, dér și „Novik” a

primit lovitură, așa că abia a putut să se refugieze în port. În decursul nopții a suferit stricăciunii vasul rusec „Cerazevici” și „Retvizan”. Rusii au avut 22 morți și 64 răniți. Cam aceleași pierderi în ómenile-au avut și Japoneseii.

Așa s'a întâmplat lupta primă de la Port-Arthur. Miercuri în 10 Februarie câte-va crucișătoare rusești au eșit în largul mării, dér nu s'au mai întâlnit cu vase japoneze, din care cauză Joi în 11 s'au reîntors în port. De atunci flota japoneză nu s'a mai arătat, ci o parte a ei și-a luat drumul spre golful

Liaotung, ér altă parte spre țărmului corean. — Vineți în 12 Februarie o flotă rusecă constatătoare din 7 vase mari de război a părăsit, cu destinație secretă, Port-Arthur și nici azi nu se știe în ce parte se află. De sigur însă că ea circulă în marea Galbenă.

Despre mișcarea forțelor adverse pe uscat nu prea sunt sciri pozitive. Se știe, numai, că Japoneseii au debarcat câte-va mii de soldați în Coreea, după lupta navală de la Chemulpo, unde Rusii au pierdut două vase. Încât despre Ruși, o telegramă din Tokio (capitala Japoniei) anunță, că ei concentrează la riul Yalu (granița între Mandșuria și Coreea) o armată de 38.000 cu scop de a întări linia acesta și de-a face astfel cu nepuință Japoneseilor o năvălire în Mandșuria.

Mișcarea pe uscat întâmpină mari greutăți. Japoneseii au să se lupte în Coreea cu drumurile cele rele, cari nici nu-s drumuri. În totă Coreea se află numai un singur drum de caré îngust.

Rusia încă nu stă mai bine. Trupele din Asia-răsăritenă nu-i vor fi suficiente în cas decă s'ar desfășura un război mare, ea va trebui decă să transporteze trupe din Europa. Și decă ne gândim, că unui tren îi trebuie 4 săptămâni ca să ajungă din Moscva la Oceanul pacific, nu va fi nici o mirare, decă Rusiei îi va trebui timp îndelungat pentru a-și concentra pe teatrul războiului trupe în număr îndestulitor.

După scirile mai noue, Rusia trimite spre Asia-orientală vase de

război număróse. Prin canalul Wilhelm din Kiel vor trece azi 18 vase mari de război.

Rutenisarea bisericei gr. or. din Bucovina.

Din Cernăuți sosese știrile neliniștitoare, că în urma unei interpelațiuni adresată de guvernul local consistoriului gr. or. bucovinean, s'a constituit o comisiune de anchetare, care a constatat, că limba rutenă se cultivă încă prea puțin în bisericile gr. or. din Cernăuți, și propune consistoriului, ca în catedrală să se cetască alternativ chiar și sf. evanghelie în limba slavonă.

Cine nu cunoșce mai de aproape trecutul Bucovinei, care până la anul 1775 făcea parte întregitoare din principatul Moldovei, și cine n'a urmărit framântările crâncene, prin cari a trecut acest petec de pământ românesc de la încorporarea sa în imperiului habsburgic până în ziua de astăzi — acela nu poate aprecia în deajuns glasul desperat al parohianului, care dă alarmă în colónele ziarului „Deșteptarea”, că biserica gr. or. din Bucovina a ajuns pradă rutenismului cutropitor.

Istoria nepărtinitóre ne arată, că la încorporarea Bucovinei cei vr-o 80.000 locuitori, cari trăiau în ținuturile de odinórá ale Cernăuților, Câmpulungului și Sucevei erau nobili, țărani și căcași moldoveni, dintre cari numai vre-o mie de suflete aparțineau altor neamuri. Episcopia gr. or. bucovineană, alăturată mitropoliei din Iași, se desfăcú atunci de legăturile ei străvechi și primi la anul 1786 așa numitul „plan regulativ bisericesc”, care servește încă și astăzi drept basă organizării bisericii bucovinene.

Prin anii 1850—51 s'a pornit mișcarea cunoscută pentru separarea bisericilor răsăritene ortodoxe după principiul naționalității. Zădarnice însă au fost luptele Românilor din Bucovina, Ardeal și Ungaria în direcțiunea aceasta, căci episcopul de pe atunci al Bucovinei Hacman (de origine rutean) a știut să zădărnicească în decursul lungii sale păstoriri dorințele Românilor, cari cereau înființarea unei singure mitropolii românesce pentru toți Români din monarhie. De asemenea zădarnice au rămas mai târziu și străduințele Românilor bucovineni în jurul validității principiului reprezentativ cu preoți și mireni în cauzele ierarhice și organizatorice ale bisericii lor, căci nici până azi încă nu s'a ajuns să se voteze un statut pentru consesul bisericesc al arhidiecesei gr. or. din Bucovina și nici un regulament de alegere, cari să fie supuse sancționării Maj. Sale Impăratului.

Urmarea acestor stări nefirești a fost, că guvernul și-a arogat cu vremea drepturi tot mai mari în ce privește ingerența în afacerile bisericesce, și toți metropoliții Bucovinei din trecut, cu excepția onorifică

— Mărando!... Mărando!...
— Ce-i Ionică!
— Ia vino încóce!..... ce însemnéază grămada cea de stele?..
— Ce să fie, bré Române ce, tu nu știi?... e cloșca, bre omule! așa-i dicit ómenii.
— Cum?... asta-i cloșca!... Bată-te Dumneșeu să te bată netóto, d'apoi bine, aici mi-ai așternat sub cloșcă, să mă feșteléscă?...

Înroșindu-se la față ca para focului, având nutra unui hoț de codru, începú a-i cărăbăci la pumni, și dă-i, dă-i ca la fasole, nu altă ceva. Sărmana femeie de durere și usturime, începú a răni și a se váita, de puse tot satul în picióre.

Care mai de care, alerga din tóte părțile, să vadă ce e.
— Écă, în ce stare aduce beția pe om, diceau toți cei adunați în jurul casei lui Ionică, ca în jurul ursului.
— Ce lucru de om mai era până a nu se deda la beție; de acuma nu-i de cât „un bărbat stricat”.

După sfatul bătrânilor a fost nevoită biata Măranda să se desfăcă de el, căutându-și norocul în altă parte.

Gr. N. Coatu,
învățător, Tutova.

Eu nu-s de vină mamă...

Eu nu-s de vină mamă,
Ci vina-o pórtă el,
Căci mi-a luat și vamă
Găsitului inel.

Eu l-am pierdut aseră
Și nu știu unde, cum?
Și l'am cătat pe-afară
Și pe-al grădinei drum.

Și-am plâns o nópte 'ntregă,
A'ți spune nu am vrut,
Că știu măicuță dragă,
Amar ț-ar fi cădút.

Apoi purtam, dșeu, frică
De tata... și mă dóre

Și n'ași fi vrut să-mi dicit
Cuvinte 'nșepătóre.

Tu știi cum plâng eu mamă
De tot ce-mi spune el.
Purtam atâta témă
În sîn pentru inel.

Și nu mi-l dete până
Nu mă lăsaiú cuprinsă
— Și mi spuse, că-s stăpână
Pe inima-i invinsă.

Ér vorba-i era dulce
Ș'atâta rugăciune
În ochii săi el pórtă
Ș'atâtea știe spune,

De m'ndurai și-i detei
O gură... numai una
Și florii mi-a pus în plete
Le am în pěr ș'acuma.

Că n'ași fi vrut nici mórtă
Să vadă cei din sat

Inelul meu că-l pórtă
Lisandru cel bogat...

Eu nu-s de vină mamă,
De vină nici el nu-i
Pe tata eu, sărmană,
Întreaga vină pui.

De-i vré pe óre cine
Să certé, aici sunt eu,
Tu certă-mé pe mine
Să sufer numai eu.

Bistrița

Emil A. Chifa.

Antoniesele.

(Din datinele și credințele Românilor ardeleni. *)

Antoniesele, în unele locuri numite și „Antanasiele și „Fulgerátórele”, cad în tot-déuna pe Lunea a treia după anul nou.

*) Nu peste mult se va pune sub tipar o voluminóșă carte cu titlul acesta, ce va cuprinde mai multe mii de credințe, datini, superștițiuni, vrăji etc. adunate de d-l Theodor A. Bogdan, învăț. în Bistrița.

a neuitatului Silvestru Morar Andrievici, s'au desbrătat de demnitatea lor de adevărați principii ai bisericii istorice românești și au devenit mai mult séu mai puțin unele servile în mâinile guvernurilor, aduși de sorte în fruntea Bucovinei.

Cei cari au profitat mai mult în aceste vremuri de restriște pentru neamul nostru, au fost Rutenii, copiii alinați ai guvernului local, acei cari numai eri alaltăieri au năvălit de peste Prut cu torbele pe spate și fără încălțăminte în Bucovina, înfigându-se în inima populației băștinașe.

Cine va trece astăzi prin Cernăuți și va asista în una din cele trei biserici frumoase, cari se înalță în centrul capitalei, la serviciul divin, nu va mai cunoște bisericile în cari numai cu vr'o 35 de ani mai înainte se desfătau numeroșii credincioși în cântări bisericesti românești, ascultând serviciul divin românesc. Astăzi preponderă deja în catedrală și în biserică sf. Nicolae limba slavonă, ér ca mâne va căde pradă aceluiași dușman biserică sf. Paraschiva, situată în fața cartierului, locuit de perciunații Galiției, și în care a început deja să se furișeze graiul rutean.

Și pentru cine ôre atâta dragoste din partea guvernului?

Este sciut dór, că în suburbiile Horecea, Mânăstiriște și Cloucoica, cari aparțin acestor biserici, trăiesc în majoritate covârșitoare Români, totă lumea scie mai departe, că inteligența gr. or. din centrul Cernăuțului este în preponderanță mare românească.

Dór nu se va introduce serviciul divin slavon pentru o mână de locuitori, servitori și păiași ruteni, cari astăzi sunt aci, mâne în Galiția și poimâne Dumneșen scie unde?

Mult ne temem, să nu fie cumva noul atentat îndreptat contra intereselor de viață ale românismului bucovinean, unul din numeroșele ródé nenorocite, pe cari le-a adus peste Bucovina alianța faimósa a „democraților“ A. Onciul și Fl. Lupu cu neamul rutenesc.

Nu putem sci încă ce decisiune va lua în situațiunea dată consistorul cernăuțean. Ceea-ce scim însă este, că în fruntea bisericii din Bucovina stă ađi I. P. Sa metropolitul Dr. V. de Repta, un bărbat luminat, de care sunt legate multe și îndreptățite speranțe, scim mai departe, că în consistorial—împeștriat în faimósa eră a bar. Bourignon cu vre-o doi Ruși — sunt și consilieri vrednici și buni Români, și scim că arhiepiscopul Bucovinei numără între preoții ei o cetă mândră de bărbați culti și buni patrioți. De la ținuta acestor factori atăr-nă sórtea viitoare a bisericii gr. or. din Bucovina, și ne place a crede, că în inima lor n'a murit încă interesul și însuflețirea adevărată pentru apărarea prestigiului bine înțeles al bisericii gr. or. din Bucovina.

V. B.

Serbările naționale din Cernăuți.

În zilele de Marți și Miercuri, săptămâna trecută au decurs în capitala Bucovinei serbările aranjate de societatea studenților „Junimea“ din prilejul împlinirii a 25 ani de la înființarea ei. Serbările au fost frumoase și înălțătoare, căci n'au luat parte numai Românii din tóte orașele și județele Bucovinei, ci și deputațiuni ale studenților români de la universitățile din Budapesta, Viena, Graț și numeroși studenți și ôșpeți distinși din regatul României. Splendórea și bucuria acestor festivități a fost ridicată în deosebi și prin participarea înalților dignitari bisericesti rom. în frunte cu I. P. Sa metropolitul Bucovinei Dr. V. de Repta, a boierimii românești, a ôșterimii, și a autorităților publice în frunte cu principele *Hohenlohe*, guvernorul țării.

Serbărilor jubilară a premers un serviciu divin românesc săvârșit în fața unei mulțimi de Români în frumoasa catedrală gr. or. din Cernăuți. Marți d. m. a urmat o reprezentațiune festivă în sala teatrului, reprezentându-se numeroșe tablouri frumoase din viața eroilor noștri naționali. Cu ocaziunea acésta au predat mai multe d-șóre îmbrăcate în costume naționale (între cari una în costumul nostru seliștenesc) societății „Junimea“ un steag tricolor de mătase, brodat de dênsele tot numai în fire de aur, care prețuesce mai multe sute de coróne. Séra a fost un mare banchet, la care au luat parte mai multe sute de Români, între cari mulți reprezentanți ai poporului, rostindu-se discursuri înflăcărâte și pline de dragoste față de cauza neamului românesc. Miercuri séra s'a ținut balul „Junimei“, care prin strălucirea sa a întrecut tóte petrecerile de soiul acesta, cari s'au mai ținut pe pământul Bucovinei.

În zilele acestea s'a ținut și o mare conferență a studenților univ. din tóte țările locuite de Români, care a decis, ca în vara acestui an, când se împlinesc 400 de ani de la mórtea eroiului nostru național *Stefan cel Mare*, să se aranjeze o frumoasă serbare la mormântul lui de lângă mânăstirea Putna, la care să participe cât se póte mai mulți Români din tóte unghiurile românești.

Reuniunea

învățătorilor români uniți din archidieceasă.

De lângă Mureș, Faur 1904.

III.

Pe membrii onorari îi alege adunarea generală la propunerea comitetului central, cari s'au distins pe terenul educațiunii și instrucțiunii populare, ori s'au câștigat deosebite merite pentru reuniune. Numai cetățenii ungari pot fi membrii onorari ai reuniunii. Aceste le precórie statutele.

Precum soiul din jurnale, adunarea generală a și urmat dreptul acesta, alegând

la propunerea comitetului central vre-o câți-va dintre bărbații noștri mai valoroși de membrii onorari; cumcă actualmente cine sunt aceia? câți sunt încă din ei în viață? esact n'o putem sci, după-ce, precum se vede din procesul verbal al ultimei adunări generale, publicat în nr. 3 al organului reuniunii „Fóia scolastică“ din Blășiú, consemnarea lor nu s'a cetit în acea adunare și de când funcționează despărțimintele, nici acelora nu li-s'a comunicat, ba numele lor nu se publică în tot anul nici în „Fóia scolastică“, precum se face asta bunăórá în „Transilvania“, organul „Asociațiunii“.

Noi, cari în calitate de învățători funcționăm în depărtare de centru, numai din organul nostru, adevăc din „Fóia scolastică“ ne putem câștiga scire despre tóte, câte aparțin sferei reuniunii, — și ar fi în interesul cauzei fórté de dorit, ca pe lângă membrii fondatori să scim, cum că pe cine a distins adunarea noastră generală cu titlul de membru onorar? Ce merite deosebite și-a câștigat respectivul pentru reuniune? căci ar fi fórté regretabil, când membrii onorari s'ar alege numai cei din vre-o funcțiune publică, fie aceea bisericescă, ori civilă, fără de a considera meritele lor deosebite față de reuniune! — Tocmai ca pe membrii fondatori, și pe cei onorari ar trebui să-i cunoască învățătorii mai de-aprópe, — se scie de meritele lor câștigate în deosebi față de reuniune, ca așa să li-se dea ocaziunea plăcută de a-i pute stima și onora, ca pe unii bărbați meritoși față de reuniunea lor.

Cine altul, ca d-l profesor V. Gr. Borgovanuar merita din partea noastră distincțiunea de membru onorar, după ce de timp mai îndelungat ne delectă în organul reuniunii cu scrisorile sale pedagogice — scrise cu multă erudițiune într'un stil plăcut, din care putem mult învăța. Ne împedă însă în împlinirea acestei datorii statutele, cari ne opresc, de a alege membru onorar, fie acela cât de meritos, decât nu este supus ungar.

Precum am đis mai sus, pe membrii onorari îi alege la propunerea adunării comitetului central, adunarea generală și totuși pe lângă tóte acestea adunarea despărțământului Almaș în adunarea sa din 16 Nov. 1903 ținută în comuna Ciumărna, a proclamat de membru onorar pe d-l Dr. Vincențiu Fărcaș, ceea ce este în contra statutele — după ce numai adunarea generală a reuniunii póte proclama pe cineva membru onorar!

Ôre să nu fi cunoscut pe tot teritoriul despărțământului cuprinsul statutelelor! Pentru-ce nu le studieză, barem propunătorul? Ca așa prin propunerea sa să nu aducă adunarea despărțământului în pozițiunea neplăcută, de a fi reprobată din partea celor din centru.

După raportul comitetului central publicat în „Fóia scol.“ nr. 20 și 21/1903 pag. 326, d-l Corneliu Crișan învățător în Teiuș a fost propus în comitet — care i-a

și primit propunerea, — cumcă în viitor să se țină în evidență în un protocol (registru) tóți membrii reuniunii și numele acelora să se cetască cu ocaziunea fie-tărei adunări, cu deosebire în despărțiminte. Adunarea generală după proiectul verbal al séu, șed. III, pag. 45 a „F. Șc.“ a decis, ca pentru a se face posibilă ținerea în evidență a membrilor reuniunii, președinți despărțimintelor să subșterna în fie-care an biroului central conspectul tuturor membrilor, adevăc al celor fondatori, onorari, ordinari și ajutători — aflători pe teritoriul lor.

! După părerea mea conspectul (registru) acesta este mai cu scop, ca acela să se póte în centru, în biroul reuniunii — indicându-se în el în fie-care an schimbările ivite.

În fine tot atunci s'a decis, ca membrilor fondatori și onorari să li-se dea diplome tipărite.

Mureșanul.

SCIRILE ĐILEI.

— 5 (18) Februarie

Comitetul și epitropia bisericii sf. Nicolae din Brașov s'a constituit în modul următor: Părintele d-l V. Saftu president, d-l V. Onișu vicepresident, părintele diacon *Prisicu* secretar, d-l *Murároiu* contabil, d-l A. Lupan epitrop-econom, d-l D. Lupan epitrop-cassar și d-l N. Dima epitrop-controlor. Astăzi Joi la ôrele 5 séra este convocat biroul noului comitet cât și epitropia parochială, pentru a lua în primire agențele și averea bisericii sf. Nicolae din mâinile foștilor funcționari bisericesti.

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea și înfrumusețarea bisericii din Brașovul-vechiú, după cum reise dintr'un raport ce ni-se trimite spre publicare și căruia îi vom face loc în numărul viitor de Duminecă, prosperéză și are un frumos viitor. Fondul reuniunii dispune ađi de 306 coróne, fond format din cotisațiunile membrilor ordinare, fondatori și ajutători. Reuniunea are ađi 77 membre ordinare și 10 fondatori.

Noul fișpan al Brașovului. În ședința extraordinară a congregației comitatului Brașov de Lună d-l viceșpan Dr. Fr. Jeckel a comunicat adunării generale, că Majestatea Sa a numit fișpan al comitatului Brașov pe deputatul dietal *George Székely* și s'a rugat să fie împunternicit a trimite tot-odată în numele congregației comitatense noului fișpan o telegramă de salutare și felicitare. La acésta salutare d-l fișpan al comitatului Brașov *George Székely* a adresat din Kilien cu data de 16 Februarie 1904 d-ului viceșpan Dr. Jeckel un răspuns, în care după ce mulțumesc de semnele de bunăvoință ale „acestui ales comitat“ și de manifestațiunea de încredere și

în ziua acésta nu se lucră, și cu deosebire nu se cósă, fiindu-le femeilor frică de preasfințitul Antonie, care bătându-se odată cu duhurile cele necurate, le-a prins, și legându-le fedeleș le-a pus pe ace, după aceea cerénd putere de la sfântul Ilie, a trimis fulgere asupra lor în trei đile și trei nopți sfărmandu-le, de numai cenușe a mai rămas din ele. Duhurile cele necurate vędându-i puterea, punéndu-se în cote și genunche, rugatu-s'a ca să le scótă de la peire, că nici când nu i-or mai éi în cale.

— Bine, le đise sf. Antonie, eu de slobodit vă voiú slobodí, că nu mi-o venit nici prin gând ca să ve las tot în chin și dureri. Voi însă, drept prinsóre că-mi veți da pace, trebuie să vă lăsați pe fratele vostru cel mai mic, ca să-l crece în lege creștinescă și să-l fac popă, precum sunt și eu.

Duhurile cele rele, de frică, bucuros se învoiră și dând mâna se prinseră că-și vor ținé cuvântul, lasând pe cel mai tînér, ca să-l crească sfântul după cum va vré.

Nu trecú însé multă vreme și duchul cel necurat începu a-se codi cât în stânga,

cât în dreapta, că de nu-i prea venia la scotéla atâta sfințenie.

Sfântul Antonie vędú acésta, dér nu đise nimic, căci dér gândea și el, că mai degrabă o să se mute munții din locul lor de cât ca cel puíu de duch necurat să-și schimbe firea; — apoi mai scia, că lupul își schimbă pírul, dér năravul ba. Il învăța cei învăța, cât cu buna, cât cu réul, dér spor nu făcú. Vędénd că pe astă cale nu o să o ducă la bine, il luá de mână, hai cu el în lumea mare, ca să-i arete neajunsurile cu cari se luptă cei păcătoși, gândind, că dór pe calea acésta o să-l scótă din gândurile și năravurile moștenite dela părinții lui.

Puiul cel de duch necurat, nici una nici alta, fără ca să-l lase liber să-și mai vadă odată neamurile.

— Nu pot, îi đise sfântul, că am făcut prinsóre, ca pe tine te voiú crece în lege creștinescă și te voiú face popă.

— Decă-i așa, atunci nu mă duc nicăiri, ci rămân ca să me popescú după legea ta, — îi đise cel puíșor de duch ne-

curat — în schimb însă te rog să-mi făgăduesc, că-mi vei da răgaz, ca să-mi mai vęd odată locul unde m'am născut.

— Asta nu se póte, îi đise sfântul.

— Decă nu, atunci să mă lași ca să mă duc până la isvorul cel din vârful muntelui, ca să mai béu odată apă, din apa cu care m'ai botezat atunci, când ai pus prinsórea.

— Asta o pot face, dér numai după ce îi popi o jumătate de véo.

— Fie și așa, îi đise puíșorul cel de duch.

După ce se învoiră, sfântul Antonie îl puse la carte, ér puíul cel de duch, ager la minte, învăța cât trei, sciind din dóscă în dóscă tóte porancile dumneștesci și legile creștinesci — până la urmă, dobă de carte, se făcú popă.

Sfântul vędéndu-i smerenia și învățătura, îl trimise în lume, ca să predice cuvântul cel adevărat și ca să întórne ómenii cei rétáciți la calea cea adevărată.

Nu mai atâta i-a trebuit drăcoșorului, —

căci dór din vița dracilor se trăgea —, ca să se vadă odată la largul séu. Cât ce scápă, o luá raita până la fântâna cea din vârful muntelui, unde se botezase de se făcú creștin, cu gândul ca să mai bea odată din ea. Când ajunse însă în vârful muntelui, mai bea apă decât ai de unde. În locul isvorului era o mânăstire frumoasă ce ajungea cu turnurile până la cerú. În ea nu era alt-ceva de cât o mulțime de luminí aprinse, ce ardeau înaintea unui chip de femeie.

Drăcoșorul, cât ce se vędú în lăuntru, rise una bună, de se cutremură biserică și se stinseră tóte luminile. Vędéndu-se în întunec, vrú să iasă din mânăstire, dér când e la eșite, mai ieși de poți, căci ușile se încuiară și el a stat închis până s'a împlinit cei cinc-đeci de ani de popie. Când anii se împliniră, tóte luminile se aprinseră, ușile se descuiară, ér cel sfânt Antonie întră în lăuntru, și dându-i binețe, îl întrebă cum o mas.

— Réu, sfințite părinte, îi răspuns e duhul.

distincțiune ce i-a făcut-o cu acesta ocaziune, dice din cuvânt în cuvânt:

„Acosta îmi impune îndatorirea grea, ca să-mi dau toate silințele pentru a mă arăta vrednic de această încredere, dăr în același timp îmi suride speranța, că dacă ne vom înțelege unii pe alții, decât cu o inimă și cu un suflet vom lucra la promovarea bunei stări a iubitei noastre patrii, a cărei constituțiune îmbrățișează cu aceeași iubire pe fie-care fiu al ei: atunci ne vom pute bucura și de înflorirea comitatului nostru în toate direcțiunile“.

„Cu stimă patriotică rog pe domnul vice-comite să aducă această mulțămintă a mea la cunoștința publicului din acest comitat, al cărui fidel servitor voesc să fiu“.

„Societatea de împrumut și păstrare din Feldru“ și-a serbat la 1 Februarie iubileul de 25 ani al existenței sale. Din acest incident — după cum ni-se scrie — membrii societății au participat în corpore la serviciul divin împreună cu parastas pentru sufletele membrilor fondatori repausați. Actul religios l'a îndeplinit d-l preot Constantin Pop, ér cântările le-a executat d-l Petru Neamțu, cântăreț vestit în acele părți. La sfârșitul serviciului preotul a ținut o vorbire despre folosul reuniunilor de păstrare. S'a deschis apoi ședința festivă. Președintele și directorul Petru Neamțu a salutat pe membrii întruniți în localul societății, arătând însemnătatea zilei și dând cetire Raportului direcțiunii despre activitatea de 25 ani a Societății. S'au primit câți-va membrii fondatori și s'a ales în consiliu membrii ordinari, după care s'a închis ședința și membrii s'au întrunit la un prânz comun, ér la urmă s'a dansat și s'a petrecut vesel. Un raport mai amănunțit vom publica în nr. viitor de Dumineca.

D-l I. Reinisch, comisar la poliția din Brașov, a depus zilelele acestea cu succes strălucit examenul de stat din științele politice la universitatea din Clușiu.

300.000 corone pentru scopuri de binefacere. În comitatul Bacăa este un Sârb bogat, care are avere de multe milioane. Unii spun, că ar avé la vr'o 50 de milioane de florini, decât o fi adevărat. Numele lui este Lazar *Dungyarsaki*. Unul din feciorii acestui bogătaș a jucat cărți înainte de asta cu câteva luni în Budapesta cu deputatul Gheorghe Sacelary și a pierdut suma de 300.000 corone. Tatăl său aușind de acesta, a răspuns, că nu vré să plătească datoria făcută în cărți de fiul său care nu este tocmai sănătos, ci-sufere de nervi, — ci ca să nu rămână pată pe numele *Dungyarski* s'a hotărît a da suma acosta pentru scopuri filantropice. Așa a dat 100.000 pentru sanatoriu înființat pentru bolnavii de plămâni, 100.000 pentru reuniunea sârbescă de femei „Maica Anghelina“ din Budapesta, care are de gând să înființeze o școlă de fete; 40.000 cor. pentru societatea „Crucea roșie“ etc.

Prelegeri publice. Cetim în „Tel. Rom.“ că d-l asesor consistorial Dr. Miron E. *Christea* va prelege Dumineca viitoare

în Sibiu despre „Pictura bizantină în general și despre pictura celor mai renumite biserici românești în special“. Dumineca trecută a preles d-l Dr. Sextil *Pușcariu* în Cernăuți în sala „Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina despre „Câți-va tineri poeți români“.

Foc. Erî sérá la órele 10 s'a iscat un foc în fabrica de mobile de fier a lui Rudolf Bernhardt et Comp. din strada fabricii Nr. 6, prefăcând în cenuse o parte mare din atelierile și depozitele acestei fabrici.

Sortirea juraților. Intre cei 30 jurați eșiți la sortii pentru ciclul prim al pertractărilor înaintea curții cu jurați, care își ia începutul în 8 Martie st. n. sunt și următorii jurați români: Nicolae Vestemean, Alesandru Pocol (Făgăraș), Dr. Iancu Mețianu (Zărnești), Virgil Onițiu și Ilie Ardelean.

Din Biertan ni-se scrie, că sunt 10 ani de când câți-va tineri țărani, conduși de preoții Teodor Avram și Isăila și de harnicii învățători D. Stuchireanu și G. Bozoșan s'au constituit în reuniune și s'au obligat ca an de an să aranjeze câte o petrecere, concert sau reprezentație teatrală. Ađi după 10 ani de activitate cei întruniți în reuniune se bucură de ródele muncii lor, căci au o frumoasă bibliotecă populară și întrețin o casină întocmită pentru popor; pe lângă aceea an de an procură cărți de școlă pentru copii săraci. Reuniunea a pus la dispoziția celor două biserici frumoasa sumă de 400 cor. spre scopuri culturale și a dat o sumă însemnată și Reuniunii pentru ajutorarea proprietarilor de vite, care e pe cale de a se înființa în Biertan. În carnevalul acesta (7 Ianuarie) tinerimea din Biertan a aranjat o petrecere cu cântări executate de corul plugarilor sub conducerea învățătorului Bozoșan, s'a declamat și s'a jucat piesa teatrală „Drumul de fier“ de V. Alexandri.

Factori poștali înarmați. De o bucată de vreme se întâmplă tot mai des în țera noastră, că factorii poștali, cari au să ducă în casele ómenilor de la orașe banii sosiți cu poșta, sunt atacați pe neașteptate pe sub porți și prin coridóre de câtră hoți, cari le fură banii și îi lasă aproape morți în locurile, unde-i pândesc. Pentru a curma cât se póte astfel de întâmplări, e vorba, ca factorii poștali de banii să fie în mod corăspundător înarmați, ca să se póta apăra contra atacurilor neașteptate. Afară de arme vor mai căpeta și o flueriță ca să cheme în momente critice pe ómenii din apropiere în ajutor. Se vor mai lua și elte precauțiuni așa de pildă, ca sume mai mari de banii să nu fie duse în casele ómenilor și ca intrările și treptele scunde și neluminate, cari duc în case, să nu fie călcate de factorii poștali. Măsurile acestea vor pune fără îndoială capăt multor nenorociri și furturi.

Cununie. D-l Teodor *Hurducaciú* învățător gr. cat. în Cojoana și-a serbat în 15 Februarie st. n. cununia cu d-șóra Rosalia F. *Negrúț* din Alba-Iulia.

Procesul de mituire contra judeului de tribunal din Budapesta Sóos Kalman și a jidanului Abr. Schwarz — despre care am scris în numărul trecut de Duminecă, — s'a sfârșit cu osândirea lui Sóos la 3 ani și a jidanului Schwarz la 2½ ani temniță.

Un moșneag de 107 ani cu numele Bernhard *Herz* a murit zilele acestea în Tura com. Pesta. Repausatul a vécúit trei vécuri, anume sfârșitul veacului 18, veacul 19 întreg și începutul veacului 20. Il jálesce véduva și numéroși copiii, nepoți, strănepoți și réstrănepoți.

Vaci cu ochelari. Nu-i glumă nici minciună, ci o adevărată întâmplare. În părțile de miadă-noapte ale Rusiei au cădú în érna acesta mari ninsori, în urma cărora au avut să sufere vitele de câmp de multe boli, în deosebi de aprindere de ochi. Administratorul unei moșii domnești, care încercase în zadar cu ajutorul medicului de vite fel de fel de medicamente spre a combate această bolă, a avut ideia ingenioasă, să scutescă ochii vacilor cu nisce ochelari mari negri, așașeți pe botul vitelor. La început își cam băteau joc vecinii de această „modă“ nouă introdusă între vite, dăr la urmă védénd că vitele se însănătoșeză, au introdus și ei acești ochelari și astăđi toate vacile din acel ținut se plimbă cu ochelari pe bot.

Dramă de amor. D'arul „M—g“ scrie următoarele: În comuna Valea-mare din comitatul Caraș-Severin au găsit mórta Vineri dimineața pe véduva preotului român, *Olleanu*, împreună cu două fete ale sale. După cum s'a putut constata, fetele și-au pus capăt vieții prin otrăvă. Cele două fete făcuseră cunoștință cu doi fi ai învățătorului *Cimra*, cari le-au cerut în căsătorie. Învățătorul *Cimra*, fiind și el véduv a prins dragoste de preotésa și a cerut-o și el în căsătorie. Preotésa însă l'a refuzat, teméndu-se să între în asemenea legături, după ce cele două fete ale ei se măritau cu cei doi feciori ai lui *Cimra*. Feciorii însă, ca să-și răsbune pentru refuzarea tătâne-său, au plecat fără să-și ia rémas bun de la logodnicele lor, ér fetele védéndu-se părăsite într'atâta s'au mâhnit, încât s'au hotărît să-și curme vieța. Ele au pus în mâncare arsenic și în câte-va ceasuri au murit în chiuuri grozave, împreună cu mama lor. — Destul de nescotite au fost!

Școlile în Japonia. În ultimele trei decenii a făcut instrucțiunea publică în imperiul lui *Micado* mari progrese. Freguentarea școlilor este obligatorie, lasă însă din punct de vedere al rigurosității încă unele de dorit. Copiii freguentéză de la 6—10 ani școlile primare, după absolvirea acestora în timp de 4 ani școlile

primare superioare, în cari se învață între altele istoria naturală, limba englesă, agromonia și științe comerciale. Tóte școlile primare sunt susținute de comune, afară de aceste se află încă un număr mare de școli private. Școli de fete sunt puține. Școlile secundare se împart în gimnasii și școli tehnice. Din 1894 există în Tokio o universitate, care numără 150 docenți, 6 facultăți și cam 1400 studenți. Profesorii germani, francesi și englesi propun în limba lor maternă. La facultatea de medicină sunt introduse manuale germane. Bibliotecii se află în multe orașe, cea mai mare în Tokio cu 295.000 volume.

Tinerimea română din Brașov (Șcheiú-Cóstă) invită la petrecerea populară împreună cu dans, ce se va arangia Sâmbătă în 7 (20) Februarie 1904, în sala hotelului „Orient“, Nr. 1 din loc. Începutul la 8 óre séra. Pretul de intrare: de persoană 1 cor. Corurile se dirigiază de d-l N. Oancea jun, învăț. O parte din profit se alătură la fondul tinerimei din Șcheiú-Cóstă, ér altă parte pentru înmulțirea fondului bibliotecii Sodalilor români „Lumina“ din Brașov. Bilete se află de véndere la băcănia d-lui *Eremias* nepoții și séra la cassă. Program: 1) Musică. 2) De țis-bade dragă, de T. Popovici. 3) Declamațiune. 4) Frunđuliță de bujor, de I. Mureșian. 5) Dialog. 6) Nu-s parale. 7) Declamațiune. 8) Teatru. „Olténii în Iași“, tablou național cu cântece. Persónele: T. Brenci, N. Bunghez, I. Vili, I. Roncea, D. Manu, N. Neguș, I. Manu, d'șóra A. Lungu, Olténi, Moldoveni, Ovrei, Femei, copii.

Cui îi place să aibă grădină frumoasă cu flori și cu legume să cumpere semințele de la Edmund Mauthner în Budapesta strada Rottenbiller Nr. 33. Acosta firmă trimite la cerere franco Catalog ilustrat cu 226 pagini, care conține afără de semințele escelente de o reputație universală, și o mulțime de novități de flori interesante.

Intimpinare și răspuns.

La corespondența din Roșia montană publicată în numărul 11 al fóiei noastre și subscrisă de inv. Marian S. Ungur, părintele *Isidor Butnariu*, paroch gr. cat. în Roșia, ne trimete cu data de 8 Faur o intimpinare mai lungă din care, în meritul lucrului, dăm următoarele părți:

„Dice inv. Ungur, că în 8 Ianuarie a 2-a di de Crăciun s'a hotărît să aranjeze cu elevii școlii gr. cat locale o producțiune declamatorică teatrală musicală împreună cu joc, din al cărei venit să pună basă la înființarea bibliotecii școlare, și că tóte acestea mi le-ar fi comunicat și mie, ca directorul școlar, etc. și că eu în loc de a-l sprijini, m'am aprius foc.

Nu e nimic adevărat din afirmarea d-lui Marian S. Ungur. Lucrul stă așa.

Mai de cu tómnă am đis d-lui învățător, cum-că în anul acesta, precum a fost datina în trecut, póte că a doua di de Crăciun va aranja „Reuniunea femeilor române din Roșia“ o producțiune. Să-și

— Și de ce réu, au doră nu e bine a trăi în post și rugăciune?

— Postul acesta mi-s'a părut mai lung de cât ori-care post de până acum. Trebuie că am fost multă vreme încuiat, după ce trapul mi-a slăbit așa de tare, în cât nici mișca nu mi-l mai pot.

— Veđi, tu numai odată și numai singur ai postit pentru păcatele tale. Dăr, veđi tu, noi ómenii câți suntem, și de câte ori trebuie să postim pentru păcatele făcute din îndemnul duchurilor celor rele. Griji, că de vei vedé vre-odată vre-un ném de al țeu, să-și spui, cât de mult réu ne fac noué ómenilor. Acuma te las, du-te unde voesci și fă ce-ți place, dăr adă-ți în tot-déuna aminte, că puterea lui D-đeu e mai mare ca a vóstră. Nu uita, că nu-i nimic fără voia lui Dumneđeu.

Duchul cel necurat sárutându-i mâna se duse ca să se întélnescă cu cei de un neam cu el. Mergénd însă, se întélni cu o fată fecióră, frumoasă ca un ínger și drăguță ca o flóre, de se o ții pe palmă și

să-și beai apă din gură, așa de frumoasă era. Povestii cu ea și-i spuse, că îi e dragă. Fata se smeri aușindu-i povestea și mai védéndu-l și în haină popescă, și-i spuse că nu se mărită după nimeni, până ce n'a întélni pe sfântul Antonie despre care auđise că face minuni.

— De i așa, vino cu mine, căci eu chiar de acolo viu, fi đise duchul — și cu acesta luând fata de mână, o duse cu sine până în vérful cel de munte, unde însă nu mai găsi nici o mânăstire, făr' găsi un fulger implantat ce ardea ca focul.

Cât ce-l véđú, duchul cel necurat o luă la fugă, dăr fulgerul, cunoșóendu-i păcatele, se luă după el și ajungéndu-l, îl făcú sfărâmi și cenuse, ér pe fată o făcú stan de petró, pentru-că se îndrăgise în cel puil de drac.

De atunci se dice că sunt dracii ascunși în stânci și femeile țin ziua lui sf. Antonie numit și Antoniese,

(Auđ. în Sabediu I. Mureș-Vășarhei.)

Credințe:

Nu lucra în ziua de Antoniese, că te ajunge fulgerul. (Fărăgău.)

În ziua de Antoniese nu se cósé, căci duchul satanii te înțepă cu acu și mori. (Moisa.)

De plouă în ziua de Antoniese, va ploua tótă vara. (Cevás)

Când plouă și fulgeră di:

Antoniese, Antoniese
Meri pe căi alese,
Cu flori presărate,
Cu gânduri curate.
De fulger pázese-ne
De trăsnet ferese-ne.*

(Auđ. în Moisa.)

Cine se nasce în ziua „Fulgerătórelor“, póte să pórté vremile după voia lui. (Tag.)

*) Când đicit această descântecă, svirli un cutit peste cap, de se va întémpla și va trăsni — are să trăsnescă în el și nu în casă.

Cine s'a născut în ziua „Fulgerătórelor“, nu se teme de fulger. (Socol.)

Când fulgeră în ziua „Fulgerătórelor“, are să fie puțin tăciune în holde. (Fărăgău.)

Cine nu ține ziua „Fulgerătórelor“ are să-l fulgere, ori să-și trăsnescă vre-o vită, ori alt ceva. (Socol.)

Cine se nasce în ziua „Fulgerătórelor“, își vede norocul. (Cosma.)

Cine se tunde în ziua de „Fulgerătóre“, îi arde, puterea fulgerului, rădęcina pěrului și rămâne plesuv. (Onuca.)

Cuiele ce le-i găsi în ziua de „Fulgerătóre“ bate-le în vérful casei, că 'ți feresc casa de trăsnet. (Alefaia.)

Fata care se nasce în ziua de „Antoniese“, să nu se mărite după fecior cu numele Antonie, că n'au nici un noroc. (Socol.)

Theodor A. Bogdan,
inv. în Bistrița.

aducă aminte d-l învățător, că și chiar în școlă m-a dîs: „Am de cuget să dau cu elevii o producțiune și ar fi bine să se amâne producțiunea aranjată de Reuniune”.

Am dîs, bine! numai cât lucrul acesta să mi-l comunice în scris, ca să luăm deciziune cu senatul școl. pentru-că bine se știe, că învățător și elevi stau sub legile școlastice. — Și acesta nu am dîs'o cu rea voință, ci pentru ajungerea cu succes la scopul dorit.

De atunci însă d-l învățător nu a mai dîs nici albă! nici neagră, deși a fost provocat de alții mai precauți ca d-sa. — Vădînd că nu-mi notifică nimica, l'am chemat oficios înaintea oficiului parohial spre a comunica programul ce are de cuget a-l executa cu elevii. Atunci mi răspunde: „Îl vei cunoaște din invitatari!” — Este aceasta o procedere corectă de la un învățător?!

În urmă după mai multe provocări m-a comunicat programul, care aducîndu-se la cunoștința senatului școlastic în prezența d-sale, s'a adus următoarea deciziune: că avîndu-se în vedere scopul, se concede aranjarea producțiunii cu elevii școlii în școlă gr. cat., dîr numai sub răspunderea senatului școlastic și a direcțiunii școlastice.

D-l învățător sprijinit de mîna dreaptă a d-sale, în urma firei sale, a dat cu pumnii în masă și a rupt protocolul luat chiar de d-sa în acea ședință.

Fără a se mai adresa către cei competenți, fără consimțământul meu și fără observarea decisiunii senatului școlastic a ținut pomenita producțiune, pe lângă care că a zădărnicit scopul Reuniunii femeilor române din Roșia, — care susține acea școlă, ajută întru toate pe acei elevi și pe d-nul învățător — a avut un venit de batjocură (?) de 50 corone. Cumcă despre acest venit s'a dat vre-o dare de seamă publică, până în ziua de azi nu am nici o cunoștință, nici ca director școl., nici ca președintele senatului școl. Una însă îmi bate la ochi, și anume împrejurarea, că din suprasolvire amintesc foarte puține. Că a fost mai mult eșu mai puțin de-ocamdată nu întreb pe d-l învățător, — țin numai a constata, că și subscrișul am contribuit cu 2 cor., care sumă în darea de seamă — nu obvine.

Aserțiunea, că am început a desmînta și pe unii și pe alții, o rectifică însuși. Pentru-că recunosc, că eu chiar în sf. biserică am îndemnat poporul să iee parte

Cu pușga nimănuia nu am nemică; fără am cu elevii școlii, cari stau sub legile școl., însă pentru toate lucrurile d-tale, d-le învățător, vei trage consecințele“...

Isidor Butnariu,

paroch gr. cat. a Roșiei montane.

De la d-l învățător dirigent Ioan Pop din Șinca-veche primim de asemenea un lung răspuns la întîmpinarea preotului de acolo d-l Ioan Fulicea, publicată în nr. 262 din 1903 al fîciei noastre și în care părintele Fulicea încerca să răsfrîngă nise aserțiunii dintr'un raport ce-l publicasem în nr. 253 a tr. asupra procesului de presă ce l'a intentat d-sa pentru calumnie răposatei „Tribune” din Sibiu, proces în care era implicat și d-l Ioan Pop.

D-l Pop constată înainte de toate, că cele ce le-a scris părintele Fulicea în „întîmpinarea” sa, „nu sunt efluxiv obiectiv și logic” la corespondența. „Înaintea Curții cu jurați”, ci un fel de „patimă și răsbunare asupra mea (I. P.) și a socrului meu N. Rațiu”. Imediat spune apoi, că și prin procesul pus la cale contra dînsului, a avut intențiune de răsbunare, „cercînd să-mi dea rolul de acusat principal, dîr nu i-a succedat”.

Întrebînd mai departe, că de unde scote părintele Fulicea dovedile espuse în „întîmpinarea” sa sub punctele 1—8, d-l Pop dîce, că acesta n'a putut-o face basat pe sentința tribunalului, căci sentința și motivarea ei lipsesc încă și unora și altora.

Trecînd la amănunte d-l Pop dîce, că:

1) Albani, autorul articolului în criminat, a fost absolut, constatîndu-se adevărătatea faptelor espuse în articol.

2) Tabloul prezentat înaintea curții cu jurați a fost posomorît, căci a arătat pe preotul din Șinca-veche umblînd în tovarășia jidovului din sat și ajuns în conflict cu curatorii bisericei pentru vinul de Paști, recurînd putere jendarmerescă în noaptea Învierii. Acesta este impresia publicului prezent la pertractare.

3) Părintele Fulicea susține, că nu a călcat pragul jidovului. Dîr cum se l re-vanșeze pe acesta, pentru-că el (jidovul) dîlnic îl cercetă pe preot în casa și grădina parohială, unde vara își petrec spre plăcerea și indignarea poporenilor, ér membrii familiilor preotului și jidovului încă își împlinesc reciproc datorințele de amicitie.

4) Este un neadevăr, că m'am ospătat la masa jidovului — dîce mai de parte d-l Pop. Am fost la casa respective bătănia lui în cestiunea vinării pădurei, după-ce el (jidovul) în două rînduri m'a chemat la locuința sa, ca să-mi arete un document, din care se mă convingă de greșala ce fac „apărînd chestiuni păgubitoare”. Eu observînd cauza, indignat m'am depărtat și nici decum nu m'am ospătat la masa lui“.

5) „Cum cuteză părintele F. a dîce, că eu și socrul meu ne-am oferit boii din grajd pentru delăturarea cu ori-ce preț a notarului Emil Pop? Atunci și de atunci încôce noi nu avem boi, ceea-ce putem dovedi cu atestat oficios. E prea mult din partea unui preot să afirme așa o minciună.

6) În punct 7 afirmă părintele F., că Nicolau Rațiu, curator primar onorar, a luat pânea binecuvîntată pentru Paști din biserică, ducîndu-o la locuința lui privată. Acesta afirmațiune, dîce d-l I. Pop, e una din cele mai cutezate și o sdrobesce faptul, că curatorii bisericei Ambr. Bărsan, I. Strîmbu și E. Teușan, cari au tăiat în biserică pânea oferită de curatorii pentru Paști, căștigîndu-și convingerea, că în locuința preotului o așteptă vinul jidovului, din propriul îndemn ei — și nu N. Rațiu, care nici nu era prezent — au dus'o în locuința acestuia, în credința, ca aci va fi mai bine scutită, căci procuraseră deja pe speșele lor vinul necesar pentru Paști de la un creștin, la ceea-ce chiar și părintele F. își dase învoirea.

Toate acestea le-au mărturisit sub jurămînt numiții curatorii înaintea Curții cu jurați....

În p. 7 dîce părintele F. că dînsul n'a pretins, ca numai vin de la jidovul să se cumpere pentru Paști. Ei bine, dîr ce l'a îndemnat să ia în ajutor forța jendarmerescă în noaptea sf. Învierii, după-ce dînsul s'era în prezența primarului Teușan și a vigiliilor de noapte Z. Goilă și G. Ștefan scia de la însuși N. Rațiu, că pânea de Paști au depus'o cei-lalți curatorii în locuința lui Rațiu și muindu-se cu vinul procurat pe speșele lor, în dimineața Învierii va fi distribuită în biserică poporenilor?

Culmea cutezanței și mai nu știu ce... o arată părintele F. în punct 8, unde negă, că dînsul ar fi recurat gendarmii pentru a lua cu forța de la N. Rațiu pânea de Paști. Dîr primarul de atunci E. Teușan, pe care îl acuză cu faptul acesta, și vigiliul de noapte Z. Goilă sub jurămînt au dovedit adevărul înaintea curții cu jurați. Afirmățiunea părintelui o sdrobesce chiar raportul comandei jendarmeresci, cîtită în aușul tribunalului. Jandarmii au fost recurati de preot sub pretextul de a căuta pânea „furată” din biserică; însă ei — după-ce curatorul N. Rațiu le-a dat același răspuns, pe care l'a dat în presară preotului, — satisfăcuți și desaproband procederea sf. sale, s'au depărtat, ér sf. sa a rămas o' desiluzie mai mult...

În fine d-l I. Pop, dîce, că cea mai bună dovadă de adevărătatea celor spuse de d-sa, va servi chiar sentința tribunalului, care imediat ce va intra în valoare de lege, se va publica oficios în „Gaz. Trans.”

Un glas din popor.

Livezeni.

O pildă bună către poporul nostru român de la margine, în Banat, și dintr'alte părți locuite de Români, care suntem de același sânge!

Eu Adam Daju îmi fac o datorie prin care rog pe prea onoratul redactor să binevoască a-mi pune la reson și pilda mea față de poporul român de la margine și de preutindenea.

Fraților Români! Nu vă dați după ômeni necunoscuți.

Acești ômeni nu ne vor binele, ci ei numai vor să ne despereze, să ne pierdem curajul, ca să-și facă ei ideie pentru națiunea lor.

Fraților Români! Eu Adam Daju, dau o pildă despre mine, căci eu sunt în străinătate, acum al 20-lea an, dîr eu am străbătut prin România și prin Banat și prin Ardeal, care nu pot să spun toate serviciile, că nu am nici timp, nici loc să mă ocup cu atâtea șire; dîr fraților, eu am cîtit în gazete, că sunt mulți frați de-ai noștri, cari vreu să apuce pe alte căi străine, unii la socialism, alții la pocăiți. Dîr fraților, nu vă dați nici la socialism, nici la pocăiți, căci aceștia sunt ômeni fără D-zeu și unii ca aceștia nu cred în Domnul Ceriului și al pămîntului. Căci eu cât am umblat, precum am scris mai sus, n'am vădît între ei un om, care să te salute cum se cuvine, fără numai umblînd beți dintr'o cărciuma într'alta. La ômeni ca aceștia ce le trebuie?

Le trebuie băta și alungați de prin comunele romănesce, căci acești ômeni beți și aibă un colț de țară și tot îl mănăncă și-l béu și tot calicel rămân.

Acei cari doresc socialismul sunt plini de păduchi și de imbraoți ca acul fără ață și cu mîntea perdută.

Deci fraților, haidăți să ne lăsăm de socialism și de pocăiți, căci a noastră e legea mai bună și sfîntă, căci Domnul nostru Isus pentru noi s'a răstignit pe cruce și a răbdat chinuri.

Dîr fraților, haidăți cu toții să ne aducem aminte, de când am venit aici în Dacia Traiană aduși de domnul Marc Ulpiu Traian, căci atunci am venit ca frați. Deci fraților! haidăți să fim frați, să nu ne dăm la socialism și la pocăiți, căci și eu trăiesc cu o lăță pe dîna de 2 corone și nu-mi trebuie socialismul, nici pocăiți, căci aceștia sunt mai mult păgâni, de cât altă lume. Dîr haidăți fraților să facem o ideie cu toții, să punem umăr la umăr, spate la spate, pept la piept, ca să gonim pe acești contrari din mijlocul nostru. — Să ne punem pe lucru, să muncim și în stînga și în dreapta, căci atunci ne va da bunul Dumnezeu. Dîr să nu dorim averile altora căci acesta este lucru tîlhăresc — ci să ne întorcem de la socialism și de la pocăiți departă, și să credem în sf. Treime Tatăl, Fiul și Spiritul sfînt, nu în vorb le mincinoșe, care ne desmîntăză conșeptul, căci aceștia sunt proroci mincinoși.

Rog pe prea onorata Redacție a „Gazetei Transilvaniei”, ca să mi-se publice pentru poporul nostru român.

Tuturor cetitorilor salutare.

Adam Daju

cu stimă an. 1904 Ianuarie 23, Februarie 8.

Te rog prea Onorata Redacție, să-mi împlinesc dorința, căci sperez că va urma și alte lucruri și mai înt-resante, cum se petrece între poporul român de la țară. Adam Daju. — Salutare!

ULTIME SCIRI

Londra, 17 Februarie. După o telegramă din Port Arthur a dîrului „Times”, Rușii s'au ciocnit cu Japonessii aprôpe de linia ferată de la Kaitsu Rușii au avut 70 morți, în schimb însă au prins 150 Japonesi.

Petersburg, 17 Februarie. Impăratul Francisc Iosif a adresat țarului Nicolae o telegramă în terminii foarte călduroși.

Port Arthur, 17 Februarie. Un ordin de dî al amiralului Alexejew invită trupele de a-și păstra sângele rece, pentru a puté să-și îndeplinescă cu succes datorile. Ordinul termină cu urări pentru împărat și patrie. Starea de asediu a fost proclamată la Port-Arthur.

Londra, 17 Februarie. „Daily Mail” primesce scirea, că numărul

soldatilor japonesi debarcați în Coreea atinge cifra de 100.000 (?)

Tokio, 17 Februarie. Japonessii au emis un împrumut intern de 100 milioane yeni. Impăratul Japonessii a subscris 20 milioane, banca japonesă 20 milioane.

Petersburg, 17 Februarie. Mobilizarea progresază escelent. Port-Arthur este atât de bine fortificat, încât pôte rezista ori cărui atac dinspre mare.

Paris, 18 Februarie. Sciri din Petersburg confirmă, că mai multe sute de soldați ruși au înghețat cu ocașunea aședării șinelor (pentru transportarea trenurilor) peste lacul Baikal, la marginea căruia se întrepruce linia ferată transiberiană.

Paris, 17 Februarie. Din Irkuts primesce ediția parisiană a dîrului „Newyork Herald” scirea, că 60.000 soldați au plecat la Karbin. Din Moscva la Irkuts sosesc dîlnic câte 60 de trenuri cu trupe pentru câmpul de rășboi. S'a calculat, că până acum 200.000 de soldați ruși sunt în drum spre Mukden (Mandșuria.) În Moscva sunt concentrați 30.000 rezerviști.

Cestiuni financiare.

Împrumuturi pe intabulare s'au amortisațiune.

Felul acesta de împrumuturi constă în următoarele: banca s'au institutul de bani votază, după principiile sale prețuirea moșiei ce-i servesc de basă — o sumă anumită și cere intabularea dreptului ipotecar pe averea datorășului la cartea fonduară.

Împrumutătorul dă în scris o obligație subscrisă de el, eventual decă nu știe carte, îl iscălesce altul în față a două mărturii. Împrumutul pe intabulare, așa după cum se dă azi de instituturile de bani mai mic, este cam costisitor pentru poporul țeran. Intabularea și destabilizarea moșiei sunt lucruri împreunate cu prea mari cheltueli. Așa bună ôră: pentru o sumă de bani până la 100 cor. se calculază competența de intabulare vre-o 4 cor. și la destabilizare cam 4 cor. 40 bani și cheltuelile acestea vor fi cu atât mai mari, cu cât creșce și suma împrumutului.

Este prin urmare de interes pentru poporul țeran, să știe când să se folosescă de împrumutul pe intabulare.

Sunt multe împrejurări, cari îl determină la ridicarea unui împrumut ipotecar între cari unele și familiare — cu toate acestea un adevăr recunoscut este și rămâne: împrumutul ipotecar să se ia numai pentru sume mai mășșore de la 1000, 2000 cor. în sus și acesta pe timp mai îndelungat.

Ar fi de dorit, ca în astfel de casuri să se facă un împrumut pe amortisație. Sub acesta se înțelege: un împrumut cu dobîndă puțină și care trebuie plătit în timp de 10 până la 40 de ani, și adică după un plan anumit, care se și numește: „plan de amortisațiune”. Planul acesta este astfel întocmit, că la început plătirile cari se numesc *amuități*, sunt mai mari și pe încetul plătindu-se regulat, scad din ce în ce, până se plătesce întreg capitalul. — La dreptul vorbind, pentru țeranul nostru, care nu-i prea datat să țină termenele de plată nu se prea recomandă felul acesta de împrumut.

Vede ori-cine că d'abia e în stare bietul om să-și plătescă cametele și unde amarul lui pôte plăti și capitalul.

Prin urmare bani pe amortisație să împrumute aceia, cărora le place să țină termenul și cari folosesc banii bine. Nimelea să nu se lasă ademenit prin anunțurile ce apar prin foi, cari n'au nici o basă solidă.

Decă e vorba că cineva să împrumute bani pe amortisațiune, să se adreseze cu totă liniștea și încrederea către institutul de credit și de economii „Albina” din Sibiu, siugurul nostru institut, care se ocupă în stil mare cu împrumuturile pe amortisațiune.

cală, la care au colaborat exclusiv numai școlarii. Corpul didactic, d. Dum. Pop, Nic. Pop, Nic. Vodă și d-na Roza Manoilă, d-er mai ales d-l director școl. Dumitru Pop, introducând producțiunea cu o frumoasă vorbire de deschidere. A dat multă ostentă înstruând pe școlarii la piese de cântat și declamat. Producțiunea, la care ar fi putut participa mai mulți din localitate, fiind taxa abia de 10 bani, a succedat peste așteptare, din ceea ce se poate vedea foarte bine, că asemenea încercări sunt a se repeta și că ele contribuie mult la ridicarea încrederei școlarilor înșiși în puterile lor și încrederei părinților față de școală preste tot.

Suma totală 191 cor. 74 bani O parte din hăinițe le-au confecționat d-nele Roza Manoilă, Cornelia și Valeria D. Pop, Ana N. Vodă, Eva Katona, Maria Ar. Mucea, Elena Thomas, Carol Botiran, Bucura Voiculescu.

Din suma colectată s'au cumpărat și confecționat haine și încălțăminte împărțite la 50 școlarii lipsiți.

În numele celor ce s'au împărțit aducem și pe această cale generoșilor binefăcători călduroasă mulțumită, dorind ca bunul Dumnezeu să le răsplătească nobila jertfă îndeoit.

Tohanul-vechiu, 1 Febr 1904.

M. Brumboiu Demetriu Pop,
par. gr. cat. preș. Senat dir. și notar sen. școl.

MULTE ȘI DE TOTE.

Din Intimitățile Japoneseilor.

Japonezii sunt toți de statură mică, bărbații însă sunt mai mari decât femeile. Japoneseii iubesc femeile slabe, cari numai atunci trec în ochii lor drept „frumose“, când sunt înzestrate de la natură cu statură sveltă, față și nas lungăreț. Bărbatul japonez mai preferă femeii cu brațe subțirile, mâni, piept, corp și picioare lungi.

Femeia japoneză nu umblă nică când drept, partea superioară a trupului ei e ceva plecată înainte ăr genunchii sunt încovoiați. Umbletul lor nu este de loc frumos. Buna cuviință cere, ca japoneza să umble cu pași mărunți tiriitori, ținând degetele de la picioare întorse înăuntru, ăr genunchii îndepărtați unul de altul.

Constatarea etății unui cal.

După-ce calul a trecut de 9 ani, se dă un mijloc de a-i cunoșce vîrsta pe care mulți nu-l cunosc.

Când calul e în etate de peste 9 ani o sbîrcitură ese în colțul de sus al pleopei de jos a ochilor, și în fie-care an o altă sbîrcitură mai pronunțată se formeză succesiv. Astfel când calul are 3 sbîrcituri în acest loc, el e în vîrstă de 12 ani.

Acest mijloc de a cunoșce vîrsta calului l'a dovedit un bătrân crescător de cai și el pretinde că e foarte sigur.

În ori-ce cas faptul se poate verifica lesne și, decât e adevărat, d'acum înainte vom pute cunoșce în mod sigur etatea unui cal mai mare de 9 ani, pe care câte odată nu-o putem cunoșce bine după esamenul dinților.

Bibliografie.

În Nr. 2 al „Revistei Folositoare“ se va începe publicarea operei „Mica garnisonă seu Scandalul din armata germană“, de locotenent Bilse. Locotenentul Bilse a fost condamnat la 6 luni de închisoare fiindcă a zăgrăvit viața militară așa cum o cunoșce, ăr cartea sa a fost confiscată în Germania. Tipărită însă din nou în Austria, într'o singură lună s'au vîndut 300,000 exemplare. Această operă singură represintă valoarea totală a abonamentului întreg al revistei. Nr. 2. va mai conține:

Tabla de materie a numărului 2 al „Revistei Folositoare“: Din mica garnisonă, seu scandalul din armata germană. Dege-rături. Podagra. Ingrijirea fuxiilor în timpul iernei. Rozierii (urmare). Furtunele tineretei (urmare). Conservarea prin sterilizare a mustului de fructe seu struguri. Spoitul cu var. Oglinda stupilor. Cum se deosebesce olanda de bumbac. Cel mai bun mijloc de a face cismele impermeabile. Cum se stirpesc păduchii la animale. Cum se obicinuesc scrófele cu porceii

streini. Valoarea cenușei ca îngrășămintă. Prepararea oțetului din vin. Grănele muceđite. Cadavre de legume. În contra că trănirii pomilor fructiferi. Ingrijirea frumuseții. Bólele de stomac. Diverse. Moda.

Tabla de materii din nr. 1: Bronșita. Astma. Dieta la podagră. Scăpare de guturaiu. Tinctură de iod contra înțepării insectelor. Laptele. Rozierii. Nu culegeți fructele prea de timpuriu. Îngrășămintea artificială a liveđilor de pomi. Despre adăpatul vitelor. Despre nutrețul de iernă. Castanii sêlbatici ca nutreț. Direcția creșcerii cailor. Furtunile tineretei (roman). În contra paraziților din grâu. Cultivarea pomilor în ghivece. Frunze de varză asupra laptelui. Difteria la găini. Cel mai timpuriu nutreț verde. Cum trebuie nevasta să-și tateze bărbatul? Importanța somnului. Cel mai nou sport al damelor din Anglia. Ce însemneză numele de „Car-George“. O statistică musicală. Șiretenia unui nebun. Consolare religioasă în pușcărie. Un binefăcător. Corpul delict. Trenul mixt. Causa principală. Fără reutate. Pensionarul. La dantist. Doi drept unul. Un judecător drept. Dorință nevinovată. Șaradă. Miserie grea. Cum să facem din haine vechi lucruri folositoare. Abonamentul pe an este 5 coróne, 1/2 an 2.50 Editura librăriei Ig. Hertz București.

Resultat fără păreche, dă crucea dublă electro-magnetică inventată de domnul Müller Albert, Budapesta Vadász u. 42/AE. Resultatele obținute prin această sunt minunate, după cum dovedesce și următoarea epistolă: Stimate domnule Müller. Sunt dator d-tale cu cea mai mare mulțumire și cinste, fiindcă în două rânduri a-ți binevoit a-mi da îndreptări și a-mi trimite crucea. Fără lingusire pot să dic, că în amândouă casuri am ajuns la rezultatul cel mai bun și până acum sunt dator față cu d-ta cu cea mai mare recunoscință pentru bună-voința arătată față cu mine și față cu sêrmanii mei bolnavi. Acuma ărăși cer un aparat pentru o biată femeie bolnavă. Repetându-mi rugarea rămân cu tótă stima Komárom szť Péter 1902 August 6 Iuhász István, capelan.

POȘTA REDACȚIUNEI.

D-lui V. Nemeș Coșoana. Multe lucruri bune pe cari le publicăm în colónele noastre, ar merita sêle scótem în bróșuri, pentru a pute fi păstrate mai bine. Nu se pot însă face tóte câte le-ar dori omul. Scrieți-ne cari numere au fost acelea, póte să le mai găsim.

Anunțuri de căsătorie.

De la 5 Febr. până la 11 Febr. u. 1904.

- 1) Ioan Puiu gr. or. calfă de lemnar cu Maria Brănză gr. or. din Brașov.
- 2) Dumitru Bădițoiu gr. or. servitor de bancă cu Elena Frigătoriu gr. or. din Brașov.
- 3) Ioan Rachițian gr. or. agricultor cu Ana Șerban gr. or. din Preșmer.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil Traian H. Pop.

BIROUL AVOCAȚILOR

W. A. Macedonsky

și

Nicolae Andrei Popovici

doctor în Drept

Nr. 9 Strada Doamnei Nr. 9.

Bucuresti.

óre de consult 9—11 a. m. 5—7 p. m.

Consultațiile se pot da în limba franceză, germană, ungară și rusă, corespondențele asemenea. Biuroul sê însărcineză și cu încasări, informațiuni comerciale și execuțări de sentințe.

Un tiner comerciant român doresce a se stabili într'un sat ca boltaș. Cei-ce ar dori să aibă în mijlocul lor un boltaș român să se adreseze la administrația „G. Tr.“

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

BANCA de asigurare „TRANSYLVANIA“

intemeiată la anul 1868.
SIBIU, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),
Asiguréză în cele mai avantajoase condiții: contra pericolului de incendiu și esplosiune, edificii de ori-ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc. asupra vieții omului în tóte combinațiile, capitale pentru casă moșii, asigurări de zestre, de copii, pe viață, rente etc. etc.

ASIGURĂRI POPORALE FĂRĂ CERCETARE MEDICALĂ.
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900:
1.303,572 coróne 15 bani.

Valori asigurate contra incendiului: Capitale asigurate asupra vieții:
72.420,299 coróne. 9.248.543 coróne.

Pentru despăgubiri de incendii 3.003.550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: DIRECTIUNE în Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 5, et. I., curtea I., precum și dela subagenții din tóte comunele mai mari. 24—30.

Agenturi principale:
in Arad, Brașov, Cașovia, Clușiu, Timișóra și Făgăraș.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeră și esoperéză

Imprumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5³/₄%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la ofițeri, credit simplu și fără garanți.

La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă pentru răspuns.

„PECUNIA“

BIROUL: întreprindere de credit.
Str. Poplăcii nr. 27. Sibiu (Nagy-Szeben).

„VICTORIA“ din BERLIN

Societate de asigurare generală.

Fondată 1853.

Suma averei cu începutul anului 1903,	Cor.	426.718.207
Suma asigurarilor	„	1.170.414.542
Fondul dividendelor	„	77.637.639
Intrate: premii și interese pro 1902	„	98.694.874
Suma excedentă	„	21.408.714

Subscrisa societate generală în Brașov se recomandă pentru incheiere de

Asigurări pe viață

fel de fel de combinațiuni după tarife foarte ieftine și cu împărțire de câștiguri mari.

Asigurări pe tótă viața

la casuri de accidente pe căile ferate și vapóre, cu plată de premii, numai un an în rate de o săptămână și valabile pentru întreaga viață

Asigurări de popor

pentru bărbați, femei și copii, fără vizitare medicală, cu plată dela 50 bani în sus, în fie-oare săptămână.

Se primesc agenți în localitate și provincie.

EM. MAYER & COMP.

Agentură generală,

BRAȘOV, Șirul florilor nr. 2.

Nr. 2—1904 Tip.

Concurs,

pentru ocuparea postului de **Conducătoriu** la librăria arhidieceșană din Sibiu, se publică prin această Concurs.

Reflectanții la acest post se și înainteze ofertele, cari vor avea se conțină și condițiunile de salariu, la comisiunea administrativă a tipografiei arhidieceșane, până cel mult în 15(28) Martie a. c.

La ofert sunt a se alătura:

- 1) At-stat de botez.
- 2) Atestat de calificatie, eventual alte documente.

Sibiu, din sedinta comisiunei administrative a tipografiei arhidieceșane, tinută la 28 Ianuarie (10 Febr.) 1904.

Provocare.

Domnul **Georgiu Aiser**, comerciant în Făgăraș, respective moștenitorii se invită a se anunța cât mai curând pentru regularea unei afaceri la **Tipografia Th. Steinhassen's Nachf. (Adolf Reissenberger)** în Sibiu.

2—3 1248.

AVISO!

Subscrisul aduce la cunoștința On. public, că cu începere de **Sâmbătă 7(20) Februarie a. c. va deschide un nou**

SALON de ras, tuns și frizat în piața Prundului nr. 5,

(Scheiu, casele d-lui D. Munteanu).

O praxă îndelungată făcută în străinătate și aici în loc, mă pune în plăcută poziție de a satisface toate cerințele On. public cu tot confortul, atât în local, precum și la case.

Sperând că On. public român din loc, mi va da tot sprijinul în întreprinderea această nouă, sunt

cu totă stima

George Popa Petrescu,
barbier și friseur.

Conținutul următorilor articoli

higienici sunt întrebuințați de cei mai renumiți profesori și medici, și sunt declarați de **forțe bune**.

Senegin contra tusei, reușelii, dureri de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutatea de respirat, lungorei și tusei secl. Vindecă sigur și repede. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsore contra durerii de oșe, podagrei, reumatismului, rețelilor, durerilor de cap, de dinți și de vi precum și scurăturilor. Cele mai îmbătrinite bole le vindecă. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greță și vomare, sgirciurile cele mai grele, Leac sigur. Fo oșeș și la curățirea sângelui. — Prețul 1 cor. 20 fil și 2 cor.

Kaliodsarsaparil mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelo. — Prețul sticla 2 cor.

Laxbonbons închiderea scaunului e cauza durerilor mor urf, precum palpitatea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deși ine sufe e de încheierea scaunului, numai decât se comanzeze **Laxbonbons**, zahărele purgative, plăcute și dulci la gustat. Prețul 1 corână.

Faceți încercare despre ori-ce articol și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Budapestbékásmeqyer nr. casei 39.

„SILVANIA“,
instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în Șimleul-Silvaniei.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Silvania“, societate pe acțiuni, în virtutea Ș-ului 29 din statute se invită

la a XVI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Șimleul-Silvaniei la 23 Martie 1904 st. n. înainte de amăzi la 10 ore în localitatea institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

- 1. Raportul anual al direcțiunei.
- 2. Raportul comitetului de revisiune asupra contului anual, al bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
- 3. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
- 4. Determinarea scopului, spre care este a se întrebuința suma provădută în Ș. 99 p. f.
- 5. Fixarea prețului marcelor de presentă.
- 6. Eventuale propuneri.
- 7. Esmiterea a 3 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea Ș-ului 28 din statute în sensul căruia „la adunarea generală au vot numai acei acționari, cari cu cel puțin jumătate de an mai înainte sunt trecuți în registrul acționariilor și ca atari cel puțin cu una zi înainte de adunarea generală la direcțiunea institutului său la locuri desemnate prin direcțiune au depus acțiunile sale eventul și documentele de plenipotență. Acțiunile depuse în locuri desemnate prin direcțiune se vor lua în considerare numai în cât reversalul despre depunerea acelorora cu una zi mai înainte de adunarea generală s'au depus la direcțiunea institutului.“

Pentru depunerea respective primirea acțiunilor și a documentelor de plenipotență pentru acest an s'au desemnat, respective au fost rogați, institutele „Albina“ în Sibiu, „Sătmăreana“ în Seini, „Sălăgeana“ în Jibou, „Bihoreana“ și capitulul gr cat din Oradea-mare, „Chioreana“ în Șomcuta și dd. Vasiliu Păteș în Hotoan și Florian Cocian în Cehul Silvaniei.

Acțiunile, documentele de plenipotență și reversalele despre depunerea acțiunilor la locurile mai sus desemnate sunt a se presenta la institut până la 22 Martie st. n. 4 ore dupăamăzi

Șimleul-Silvaniei, în 10 Februar 1904.

Direcțiunea institutului.

Contul Bilanțului pro 1903.

ACTIVE		Coróne	fil.	PASIVE		Coróne	fil.
Cassa în numărar	35038	39	Capital social	300000	—		
Cambii de bancă escomptate	1535412	43	Fondul de rezervă	223722	86		
Cont curent	325475	10	Fondul de pensiune	22474	99		
Împrumuturi pe ipotecă	385934	08	Fondul cultural	1543	26		
Împrumuturi pre obligațiuni	12461	54	Depuneri spre fructificare	1339171	69		
Împrumuturi pre amanete	2193	—	Cambii de bancă reescomptate	649968	66		
Efecte	54820.54		Interese transitoare anticipate	26025	20		
„ după descriere și diferință			Dividende neridicate	855	—		
de bursă	400.	54420	54	Depozite la cassă	9097	22	
Casele institutului și alte realități	177592	66	Diverse conturi creditore	1559	64		
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	22344	81	Profit curat	54160	84		
Mobilar	3338 25						
„ după amortisare de	338 25	3000					
Interese de reescompt	6604	50					
Capitale elocate	20113	33					
Avansuri, arênți, interese restante și vadii	25454	31					
Interese de efecte neridicate	2350	—					
Diverse conturi debitori	20184	67					
	2628579	36				2628579	36

Contul Profit și Perderi.

EȘITE		Coróne	fil.	INTRATE		Coróne	fil.
Interese:				Interese:			
Pentru depuneri spre fructificare	67954.29			Dela cambii de bancă escompt.	136303.46		
Pentru reescompt	60513 17	128467	46	„ credite de cont curent	26651.02		
Spese:				„ „ pre ipotecă	27627.74		
Salare, marce de presentă și relut				„ „ pre obligațiuni	993.63		
de evartire	20866.61			De întârziare	9300.24		
Tipărituri, porto, luminat, alte				Dela credite pre amanete	96.51		
spese	1096.11	30962	72	Dela efecte	2447 37	203419	97
Dare directă	11250 —			Provisiune și diverse		24079	22
„ după inter. de depuneri	6348 82	17598	82	Chiria și arênți		4428	90
Descrieri		738	25				
Profit curat		54160	84				
		231928	02			231928	09

Șimleu, la 31 Decembar 1903.

Andrieu Cosma m. p.
director executiv.

Augustin Marcuș m. p.
cassar.

Ioan Lazar m. p.
prim-comptabil.

DIRECȚIUNEA:

George Pap de Basesci m. p. **Artemiu Sarkadi** m. p. **Alimpiu Barbolovicu** m. p. **Vasile Papp** m. p. **Teodor Pap** m. p. președinte

George Major m. p. **Mihel Bohățiel** m. p. **Augustin Marcuș** m. p. **Augustin Vicașiu** m. p. **Vasile Păteș** m. p.

Subsemnatul comitet esaminând acest. cont l'am aflat în regulă și consonanță cu registrele institutului.

Șimleu, la 10 Februar 1904.

Comitetul de revisiune:

Teodor Kóvári m. p.
președinte.

Florian Cocian m. p.

Antoniu Bărian m. p.

Aurel Orian m. p.